
Публикуван на: 16-04-2009

Източник: [Портал Европа](#)

На 11 ноември 2008 г. в България стартира Оперативна програма в сектора на Рибарството /2007-2013 г./. Тя се съфинансира от Европейския фонд за рибарство в рамките на Общата селскостопанска политика на ЕС - ОСП . Оперативната програма за рибарство е на стойност **106,7 млн.евро**, като **помощта от ЕС възлиза на над 80 млн. евро**.

Научете повече за възможностите по Програмата за развитие на селските райони в поредицата от информационни публикации за Общата селскостопанска политика на ЕС в рамките на проекта "Общата селскостопанска политика - двигател за развитието на българските селски райони" в [специализираната рубрика на Портал ЕВРОПА](#) .

Обща политика по рибарство на Европейския съюз

Компетенциите на Общността по отношение на рибарството се основават на разпоредбите на [чл. 32-38 от Договора за създаване на Европейската общност от 1957 г.](#)

Общата политика по рибарство (ОПР) е основният инструмент за управление на рибарството и аквакултурите в Европейския съюз. ОПР е създадена с цел управление на ресурсите и изпълнение на изискванията, залегнали в Договорите за създаване на Европейската общност.

Първите общи мерки в отрасъл "Рибарство" са разработени през 1970 г. Те се отнасят за достъпа до риболовни акватории, пазари и структури. През 1976 г. Страните-членки на Европейската общност, следвайки международните тенденции, се съгласяват да разширят риболовните си акватории от 12 на 200 мили от техните брегове. Те решават също, че е най-добре ЕО да управлява рибарството във водите, които са под тяхна юрисдикция, както и да защитава интересите им по международни договори.

След тежки преговори, през 1983 г. се създава [Общата политика по рибарство](#). Оттогава на всеки десет години тя е предмет на преразглеждане.

[Последната реформа бе приета през 2002 г.](#) и трябва да бъде преразгледана най-късно през 2012 г.

С реформата от 2002 г. ЕС постига сериозен напредък в подобряването на управлението на рибарството в ЕС, но продължават да съществуват редица предизвикателства, обобщени от еврокомисарят по рибарство Джо Борг през септември 2008 г. Заради това ЕК предлага да се направи изчерпателен преглед на Общата политика в областта на рибарството "за да се подготви почвата за основна реформа на институционалната рамка на управлението на европейското рибарство".

Управление на Общата политика в областта на рибарството

Съветът на Европейския съюз ежегодно определя Общи допустими улови за основните видове риба за всяка страна. Те са съобразени с възможностите за устойчиво възстановяване на рибните

запаси. Страните-членки разпределят тези квоти между своите риболовни съдове. Страните-членки могат да разменят своите риболовни квоти помежду си.

За да могат да упражняват риболов, риболовните кораби трябва да имат и да носят на борда разрешително за риболов, да имат система за идентификация и да водят отчетност за претоварването на други съдове и разтоварването на уловите.

Страните-членки отговарят за контрола, инспекциите и санкционирането на нарушенията.

Европейската комисия от своя страна е отговорна за правилното и добросъвестно прилагане на правилата на ОПР в целия ЕС.

Устойчивото възстановяване и експлоатация на рибните ресурси се осъществява чрез изпълнението на многогодишни планове за възстановяване на застрашените видове и многогодишни планове за управление на ресурсите от други запаси. Тези планове се изготвят на базата на научни консултации. С оглед да се осигури устойчивата експлоатация на ресурсите, страните-членки са задължени да ограничат капацитета на риболовния си флот.

Общата организация на пазарите има за цел да допринесе за устойчивото управление на рибните ресурси. Тя обхваща следните елементи:

- » Общи пазарни стандарти;
- » Информация за потребителите;
- » Организации на производителите;
- » Ценова подкрепа на базата на интервенция;
- » Механизми за търговия с трети страни.

Рибните продукти могат да се продават на пазара, само ако отговарят на пазарните стандарти по отношение на качество, размер или тегло на ЕС, като се класифицират в зависимост от тези критерии.

При интервенция продукцията се изтегля от пазара, когато цената спадне под определено равнище.

За подпомагане развитието и защитата на интересите на производителите и преработвателите на риба и аквакултури, се създават функционални и активни организации на производителите.

Организациите на производителите в рибарството могат да се учредяват от рибари и фермери на аквакултури, които се сдружават доброволно, за да осигурят оптимални условия за реализация на своята продукция.

ЕС има изключителната компетентност да представлява страните-членки по споразумения със страни извън ЕС, както и в международни конвенции във връзка с ползване на риболовни ресурси и права.

Финансиране на Общата политика на ЕС по рибарство

Изпълнението на структурните програми от структурния фонд за рибарството за периода 2000 - 2006 г. се извършваше от Финансовия ориентационен инструмент за рибарството.

От 2007 г. за настоящата финансова рамка /2007 - 2013 г./ в сила влезе новия финансов

инструмент - Европейския фонд по рибарство. Средствата по този фонд в размер на 3.8 млрд.евро за целия период се разпределят между държавите-членки според критерии, свързани с нивото им на просперитет.

Европейският фонд по рибарство (ЕФР) предоставя помощи за устойчиво развитие на рибарството и аквакултурите като част от една обща стратегия, която ще подпомогне изпълнението на целите на реформираната Обща политика по рибарство /ОПР/ на Европейския съюз.

Максималният процент на съфинансиране от ЕС, изчислено спрямо общите публични допустими за финансиране разходи, възлиза на 75 %. Към финансовата помощ от Общността като част от публичните разходи се прибавят 25 % национално съфинансиране, гарантирани от Бюджета на България, за периода 2007 - 2009 г. с Решение на Министерския съвет № 476 от 26.07.2006 г.

Управляващи органи и агенции по ОП "Рибарство" в ЕС

[Генерална дирекция "Рибарство и морски въпроси"](#) на ЕК отговаря за Общата политика по рибарство на ЕС, включваща всички риболовни дейности, развъждането във ферми на живи водни организми, както и тяхната преработка и пласмент на пазара въз основа на Член 33 (бивш 39) на Договора, учредяващ Европейската общност.

В съответствие с основните принципи на ОПР, ГД "Рибарство и морски въпроси" представя Общността в международните отношения, подготвя законодателство, прилага политиката за управление на сектора и наблюдава съответствието със законодателството на Общността. ГД "Рибарство и морски въпроси" отговаря също за осъществяването на научноизследователска програма за рибарството като част от Рамковата изследователска програма на Общността. Основна задача на Дирекцията е и привличането, консултирането и информирането на обществените и професионални организации, както и на заинтересованите неправителствени организации в сектора. Тя отговаря също за провеждането на разнообразни информационни и комуникационни инициативи по ОПР.

ГД "Рибарство и морски въпроси" изпълнява своите задължения във взаимодействие с другите генерални дирекции и отдели на ЕК, както и с други институции на ЕС (Съвета на ЕС, Комитета на регионите, Икономическия и социалния комитет и т. н.). Тя също така изпълнява задачи по управление на бюджета и финансите, както и административни дейности.

За да поддържа диалога със заинтересованите страни е създаден [Консултативен съвет по въпросите по рибарство и аквакултурите](#) с участието на 21 представители на интересите на браншовите организации, преработвателните предприятия, потребителите и търговците.

От 2007 г. действа и [Европейска агенция по контрола на рибарството](#) - Community Fisheries Control Агенсу. Тя има за цел да контролира изпълнението на поставените задачи по реформата от 2002 г., свързани с контрола на рибарството и мониторинга на ресурсите.

ЕК провежда и редовни консултации по подготвяното законодателство и реформи в сектора.

Европейска и българска законодателна основа за [Оперативна програма за развитие на сектор "Рибарство" /2007-2013/](#) (ОПРСР) Оперативна програма за развитие на сектор "Рибарство" е изготвена от Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА) в съответствие с:

» изискванията на [Регламент на Съвета на Европейския съюз № 1198/2006 за създаването на Европейски фонд по рибарство \(ЕФР\)](#) ;

» [Регламент на Европейската Комисия № 498/2007](#) относно подробните правила за прилагане на Регламент на Съвета на ЕС № 1198/2006.

» [Национален стратегически план за рибарство и аквакултури на Република България за периода 2007 - 2013 г. \(НСПРА\)](#) .

Оперативната програма се прилага на цялата територия на България, която е класифицирана като Цел "Сближаване" по смисъла на Европейския регламент за Кохезионната политика.

Съгласно Член 254 от Договора за ЕО, Република България получи Нотификация от Генералния секретариат на Европейската комисия, както и Решение на Комисията относно одобряване на Оперативната програма за подпомагане от Общността чрез Европейския фонд по рибарство в България за програмния период 2007 - 2013 година на 14 декември 2007 г.

Оперативната програма има четири основни цели:

- » Цел 1: Да се осигури конкурентоспособност и устойчивост на рибарския сектор;
- » Цел 2: Да се развие пазара на продуктите от риболов и аквакултурно производство;
- » Цел 3: Да се подкрепи устойчивото развитие на рибарските области и да се подобри качеството на живот в тях;
- » Цел 4: Да се подпомогне изпълнението на Оперативната програма в рамките на Общата политика по рибарството на ЕС

Институционална рамка на ОП "Рибарство"

[Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури /ИАРА/](#) осъществява наблюдение, управление и контрол върху риболовната дейност, аквакултурното производство, както и прилагането в България на Общата политика на Европейския съюз в областта на рибарството.

[Комитетът за наблюдение /КН/](#) е принципала за вземането на решения по отношение на Оперативна програма за развитието на сектор "Рибарство". Той е отговорен за проследяване изпълнението на Оперативната програма, включително усвояването на средствата, постигането на заложените цели и резултати и отчетността пред Европейската комисия.

Комитетът за наблюдение е съставен от представители на следните институции:

- » Управляващ орган, представляван от Изпълнителния директор на Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури и по един представител за всяка от приоритетните оси

- » Сертифициращ орган

- » Разплащателна агенция

- » Одитен орган - дирекция "Наблюдение и координация дейността на РА",

» Министерски Съвет - Дирекция "Икономическа и Социална Политика", Дирекция "Стратегическо планиране и управление", Дирекция "Координация по въпросите на ЕС и международните финансови институции"

» Министерство на околната среда и водите

» Министерство на финансите

» Министерство на земеделието и храните - Дирекция "Програмата за развитие на селските райони на Република България 2007-2013 г."

» Представители със съвещателен глас - Професионалните и търговски асоциации с представители за всеки от подсекторите - риболовен флот, аквакултура и преработка

» Европейската комисия - Генерална дирекция "Рибарство и морски въпроси"

» Представители от всяка от оперативните програми (ОП "Конкурентноспособност на българската икономика", ОП "Транспорт", ОП "Околна среда", ОП "Човешки ресурси", ОП "Регионално развитие", ОП "Административен капацитет", ОП "Техническа помощ").

Системата за управление и контрол на прилагането на Оперативна програма за развитие на сектор "Рибарство" /2007-2013/, включва Правилник за работа на Дирекция "Европейски фонд за рибарство" и Процедурни наръчници за работа на всеки отдел в Дирекция "Европейски фонд за рибарство".

Разплащателна агенция в рамките на Държавен фонд "Земеделие" изпълнява функции, делегирани от Управляващия орган в това число и извършването на плащания към бенефициентите. Тя е и Сертифициращ орган.

Дирекция "Национален фонд" към Министерство на финансите осъществява делегирани функции по сертифициране на разходите.

Одитен орган е Дирекция "Наблюдение и координация на Разплащателната агенция", създадено в Министерство на земеделието и храните.

Приоритетни Оси на ОП "Рибарство"

За постигане на целите на ОПРСР са разработени пет приоритетни оси със следните мерки:

Приоритетна ос 1 - Мерки за приспособяване на българския риболовен флот

» Мярка 1.1. Публична помощ за постоянно прекратяване на риболовни дейности

» Мярка 1.2. Публична помощ за временно прекратяване на риболовни дейности

» Мярка 1.3. Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност

-
- » Мярка 1.4. Дребномащабен крайбрежен риболов
 - » Мярка 1.5. Социално-икономически компенсации за управлението на флота

Бенефициенти по тази приоритетна ос могат да бъдат юридически лица, еднолични търговци, собственици на риболовни кораби, регистрирани в Регистъра на риболовните кораби на ИАРА, рибари и техните семейства въввлечени в риболова, асоциации на рибари и собственици на риболовни кораби.

По приоритетна ос 1 общият размер на публичните разходи е 10 667 961 евро, от които 8 000 970 евро са финансирани от Европейския фонд по рибарство и 2 666 990 евро - национално съфинансиране.

Приоритетна ос 2 -Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура

- » Мярка 2.1 Производствени инвестиции в аквакултурата
- » Мярка 2.2 Аква-екологични мерки
- » Мярка 2.3 Мерки за опазване здравето на потребителя
- » Мярка 2.4 Мерки, насочени към опазване здравето на животните
- » Мярка 2.5 Риболов във вътрешни водоеми
- » Мярка 2.6 Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура

Бенефициенти по тази приоритетна ос могат да бъдат физически лица, регистрирани като земеделски производители, юридически лица или еднолични търговци, асоциации и организации на производителите, собственици на аквакултурни ферми.

По приоритетна ос 2 общият размер на публичните разходи е 48 005 824 евро, от които 36 004 368,евро евроредства и 12 001 456 евро - национално съфинансиране.

Приоритетна ос 3 - Мерки от общ интерес

- » Мярка 3.1. Колективни дейности
- » Мярка 3.2. Мерки, предназначени за опазване и развитие на водната фауна и флора
- » Мярка 3.3. Инвестиции за реконструкция и модернизация на рибарски пристанища, места за разтоварване и закрити лодкостоянки
- » Мярка 3.4. Разкриване на нови пазари и промоционални кампании
- » Мярка 3.5. Пилотни проекти

- » Мярка 3.6. Пренасочване на риболовни кораби към дейности извън риболова

Бенефициенти по тази приоритетна ос могат да бъдат Публични и публично-частни организации, научни организации; собственици на пристанища, общини и държавни институции, асоциации и организации на производителите.

По приоритетна ос 3 публичните разходи са в размер на 26 669 902 евро, от които 20 002 427 евро от Европейския фонд по рибарство и 6 667 475 евро - национално съфинансиране.

Приоритетна ос 4 -Устойчиво развитие на рибарските области

Приоритетна ос 4 -Устойчиво развитие на рибарските области се развива чрез Финансова подкрепа за прилагането на местните стратегии за развитие и покриване на оперативните разходи на рибарските групи и помощ за осъществяването на съвместни дейности.

Предвижда се изпълнението на следните мерки:

- » Финансова подкрепа за прилагането на местните стратегии за развитие и покриване на оперативните разходи на рибарските групи

- » Помощ за осъществяването на съвместни дейности

Бенефициенти по тази приоритетна ос могат да бъдат Рибарски групи, избрани съгласно процедурата за конкурентен подбор.

Съгласно Член 44 от Регламент на Съвета на ЕС № 1198/2006 се прилагат ограничения на дейностите на крайните бенефициенти, избрани от рибарските групи. Групите ще бъдат разположени в рибарски области по бреговата ивица на Черно море, по крайбрежието на река Дунав и във вътрешността на страната, с висока концентрация на дейности, свързани с производството на аквакултури .

Мерките по приоритетна ос 4 "Устойчиво развитие на рибарските области" се финансира с публични сруdstва на стойност 16 001 941 евро, от които 12 001 456 евро от Европейския фонд по рибарство и 4 000 485 евро - национално съфинансиране.

Мерките за устойчиво развитие на крайбрежните зони за риболов имат за цел да увеличат конкурентноспособността на отрасъла чрез реструктуриране и разнообразяване на икономическите дейности, подобряване на съществуващата инфраструктура, създаване, модернизиране и разширяване възможностите за риболовен туризъм. Осъществяването на мерките по този приоритет се очаква да създаде благоприятни условия за развитие на допълнителна заетост.

Приоритетна ос 5 -Техническа помощ

Мерки по Приоритетна ос 5 -Техническа помощПодготвителни мерки

- » Административна и техническа помощ
- » Мониторинг и контрол на осъществяването на отделните мерки
- » Информираност и разпространение на информация за Оперативната програма, както и обратна връзка

- » Оценки, предвидени в Регламент № 1198/2006
- » Одити, необходими за добрата подотчетност на системите

Тази ос не засяга пряко заетите в рибарството и аквакултурите, но позволява финансиране на дейността на публичните органи отговорни за прилагането на Европейския фонд за рибарство и управлението на Оперативна програма за развитие на сектор "Рибарство" (подготовка, наблюдение, оценка, публичност, контрол и т.н.).

По приоритетна ос 5 общият размер на публичните разходи е 5 333 980 евро, от които 4 000 485 евро от ЕС и 1 333 495 евро - от националния бюджет.

Наредби, указания и документация, свързана с прилагането на мерките по ОП "Рибарство"

В Държавен вестник са обнародвани 7 от 19-те наредби, свързани с прилагането на мерките по петте приоритетни оси.

Със Заповед №504 от 4 декември 2008 г. стартира приемът на заявления за кандидатстване по мярка 1.3. "Инвестиции на борда на риболовните кораби" по Ос 1 "Мерки за приспособяване на българския риболовния флот" от ОПРСР /2007-2013/.

Със Заповед №503 от същата дата започна и приемът на заявления за кандидатстване по мярка 2.1. "Производствени инвестиции в аквакултурата" по Ос 2 "Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура" от ОПРСР /2007-2013/.

По информация от 13 април 2009 г. няма нито едно одобрено проектно предложение по Оперативна програма "Рибарство и аквакултури" 2007 - 2013 г.

В момента са отворени **3 от общо 19** мерки на програмата. Две от отворените мерки са инвестиционни, а една за техническа помощ.

[НАРЕДБА № 34 по мярка 1.3 "Инвестиции на борда на риболовните кораби и селективност" по приоритетна ос № 1 "Мерки за приспособяване на българския риболовен флот";](#)

[НАРЕДБА № 35 за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.1. "Производствени инвестиции в аквакултурата" по приоритетна ос 2 "Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура";](#)

[НАРЕДБА № 36 за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на дейностите по приоритетна ос № 5 "Техническа помощ" на ОПРСР /2007-2013/;](#)

[НАРЕДБА № 6 за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 3.3 "Инвестиции за реконструкция и модернизация на рибарски пристанища, места за разтоварване и закрити лодкостоянки" по приоритетна ос 3 "Мерки от общ интерес";](#)

[НАРЕДБА № 7 за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 4.1 "Развитие на рибарските области" по приоритетна ос 4 "Устойчиво развитие на рибарските области";](#)

[НАРЕДБА № 8 за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.6 "Инвестиции в преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура" по](#)

[приоритетна ос 2 “Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура”](#); [НАРЕДБА № 9 за условията и реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по мярка 2.5 “Риболов във вътрешни водоеми” по приоритетна ос 2 “Аквакултура, риболов във вътрешни водоеми, преработка и маркетинг на продукти от риболов и аквакултура”](#); [Критерии за избор на проекти на Оперативна Програма за развитие на сектор “Рибарство” 2007 - 2013](#); [Заявление за кандидатстване по ос 5 “Техническа помощ” на ОПРСР /2007-2013/](#); [Насоки за кандидатстване](#)

[РЕГЛАМЕНТ \(ЕО\) № 744/2008 НА СЪВЕТА от 24 юли 2008 година за въвеждане на временно конкретно действие с цел поощряване на реструктурирането на риболовните флотове на Европейския съюз, засегнати от икономическата криза](#)

□□□□
□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□□□□
□□□□□□□ □□□□□□ □□□□□□
□□□□□ □□□□□□□□□
□□□□□□

□□□□ □□□□□□□□□□

Публикацията е част от проекта **"Общата селскостопанска политика /ОСП/ - двигател за развитието на българските селски райони"**, който се реализира от Агенция СТРАТЕГМА в партньорство с Европейския институт и се финансира от Европейската комисия /ЕК/.

Проектът включва планирана информационна кампания, насочена към повишаване на информираността на земеделските стопани, медиите и широката общественост в България по отношение на основните елементи на ОСП и нейната специална роля и мерки за развитие на селските райони.

Вашите въпроси, мнения и предложения са добре дошли на [нашата електронна поща за контакти с екипа на проекта](#) .